

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Komisja Ustawodawczej
UST 020-01/08

Druk nr 1740
Warszawa, 5 grudnia 2008 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
Komisja Ustawodawcza wnosi projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej oraz
niektórych innych ustaw.**

Do reprezentowania stanowiska Komisji w pracach nad projektem ustawy
został upoważniony poseł Grzegorz Karpiński.

Przewodniczący Komisji

(-) Wojciech Szarama

USTAWA

z dnia 2008 r.

**o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
oraz niektórych innych ustaw**

Art. 1.

W ustawie z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 16:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Obwodową komisję wyborczą, w składzie od 5 do 9 osób, powołuje najpóźniej w 14 dniu przed dniem wyborów wójt (burmistrz, prezydent miasta). Kandydatów do komisji zgłaszają spośród wyborców danej gminy pełnomocnicy komitetów wyborczych, które zarejestrowały kandydatów lub upoważnione przez nich osoby. Z urzędu w skład komisji wchodzi, jako jej członek, osoba wskazana przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) spośród pracowników samorządowych gminy lub gminnych jednostek organizacyjnych.”

b) w ust. 2 wyrazy „ w 30 dniu” zastępuje się wyrazami „w 23 dniu”;

2) dodaje się art. 24a w brzmieniu:

„Art. 24a. Lokale obwodowych komisji wyborczych dostosowane do potrzeb wyborców niepełnosprawnych zapewnia wójt (burmistrz, prezydent miasta). Do lokali tych stosuje się przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1056).”;

3) w art. 27 w ust. 1 wyrazy „w przepisach ustawy z dnia 28 maja 1993 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 45, poz. 205, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1997 r. Nr 47, poz. 297, Nr 70, poz. 443, Nr 88, poz. 554, Nr 98, poz. 604, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1999 r. Nr 49, poz. 483)” zastępuje się wyrazami „w przepisach ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.”;

4) dodaje się art. 30a w brzmieniu:

„Art. 30a. 1. Wyborca niepełnosprawny, na swój wniosek wniesiony do urzędu gminy najpóźniej w 5 dniu przed dniem wyborów, jest dopisywany do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania spośród obwodów

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 57, poz. 507 i Nr 130, poz. 1188 oraz z 2004 r. Nr 25, poz. 219.

głosowania, w których znajdują się lokale, o których mowa w art. 24a, na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania.

2. We wniosku, o którym mowa w ust. 1, podaje się nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL i adres zamieszkania wyborcy.”;

5) art. 40e nadać brzmienie:

„Art. 40e. Komitet może wykonywać czynności wyborcze po zarejestrowaniu przez Państwową Komisję Wyborczą.”;

6) dodaje się art. 40h w brzmieniu:

„Art. 40h. Odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe komitetu ponoszą solidarnie osoby wchodzące w skład komitetu.”;

7) art. 49 otrzymuje brzmienie:

„Art. 49. 1. Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej, w ciągu 2 dni. Termin głosowania określa się na dzień wolny od pracy oraz dzień go poprzedzający.

2. Głosowanie odbywa się każdego z dni, o których mowa w ust. 1, bez przerwy od godziny 8.00 do 20.00, a przerwa następuje od godziny 20.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia.

3. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych na polskich statkach morskich oraz za granicą odbywa się w ciągu dwóch dni, każdego dnia od godziny 8.00 do 20.00 czasu miejscowego, z przerwą od godziny 20.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia. Jeżeli głosowanie miałoby być zakończone w dniu następnym po drugim dniu głosowania w kraju, głosowanie rozpoczyna się w dniu poprzedzającym pierwszy dzień głosowania w kraju.”;

8) dodaje się art. 56a w brzmieniu:

„Art. 56a. 1. Obwodowa komisja wyborcza, po uzgodnieniu z okręgową komisją wyborczą, może zarządzić stosowanie w głosowaniu drugiej urny wyborczej.

2. Urna, o której mowa w ust. 1, jest urną pomocniczą przeznaczoną wyłącznie do wrzucania kart do głosowania przez wyborców w obwodach głosowania w szpitalach i w zakładach pomocy społecznej.

3. W wypadku wyrażenia przez wyborcę woli skorzystania z urny pomocniczej wrzucenie do niej karty do głosowania wymaga obecności przy tej czynności co najmniej dwóch osób wchodzących w skład obwodowej komisji wyborczej, zgłoszonych przez różne komitety wyborcze.

4. Do postępowania z urną pomocniczą i głosowania przy jej użyciu mają zastosowanie przepisy niniejszego rozdziału.”;

9) w art. 78 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Zabrania się prowadzenia kampanii wyborczej:

1) na terenie urzędów administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego oraz sądów;

- 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie;
  - 3) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.
2. Zabronione są jakiegokolwiek formy agitacji wyborczej na terenie szkół podstawowych i gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.”;
- 10) w art. 78a dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
 „2. Materiały wyborcze zawierające oznaczenie komitetu wyborczego, od którego pochodzą, podlegają ochronie prawnej.”;
- 11) dodaje się art. 78b w brzmieniu:
 „Art. 78b. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) niezwłocznie po rozpoczęciu kampanii wyborczej zapewni na obszarze gminy (miasta) odpowiednią liczbę miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych obwieszczeń wyborczych i plakatów wszystkich komitetów wyborczych, nie mniej niż jedno miejsce na 5 tys. mieszkańców w danej miejscowości a w miastach powyżej 100 tys. jedno miejsce na 10 tys. mieszkańców, oraz poda wykaz tych miejsc do wiadomości publicznej.”;
- 12) w art. 84a uchyla się ust. 2;
- 13) art. 85-87 otrzymują brzmienie:
 „Art. 85. 1. Środki finansowe komitetu wyborczego mogą pochodzić jedynie z wpłat osób fizycznych oraz wpłat funduszy wyborczych partii politycznych tworzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857, z późn. zm.²⁾), z zastrzeżeniem przepisów ust. 2-4.
2. Komitet wyborczy nie może przyjmować środków finansowych pochodzących od:
    - 1) osób fizycznych niemających miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkałych za granicą;
    - 2) cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
  3. Komitetowi wyborczemu nie wolno przyjmować wartości niepieniężnych, z wyjątkiem nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez osoby fizyczne.
  4. Komitet wyborczy może zaciągać kredyty bankowe na cele związane z wyborami. Poręczycielem kredytu może być wyłącznie osoba fizyczna, z tym że kwota poręczenia nie może być wyższą od wymienionej w art. 86 ust. 3 łącznej sumy wpłat od osoby fizycznej.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 127, poz. 1089, z 2003 r. Nr 57, poz. 507, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 167, poz. 1398 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1056.

- Art. 86. 1. Środki finansowe komitetu wyborczego mogą być gromadzone wyłącznie na rachunku bankowym.
2. Środki finansowe mogą być wpłacane na rzecz komitetu wyborczego jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą.
  3. Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz jednego komitetu wyborczego nie może przekraczać 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów.

Art. 87. Zabronione jest przeprowadzanie przez komitet wyborczy zbiórek publicznych.”;

14) art. 87a otrzymuje brzmienie:

„Art. 87a. 1. Zabrania się pozyskiwania środków przez komitet:

- 1) przed dniem zarejestrowania komitetu przez Państwową Komisję Wyborczą,
- 2) po dniu wyborów.

2. Zabrania się wydatkowania środków przez komitet:

- 1) przed dniem zarejestrowania komitetu przez Państwową Komisję Wyborczą,
- 2) po dniu złożenia sprawozdania, o którym mowa w art. 87g.”;

15) uchyla się art. 87c-87d;

16) w art. 87e wyrazy „art. 85 ust. 2, 3 i 5-7, art. 86, art. 87f, art. 88f pkt 1 i 3 oraz art. 88g pkt 2” zastępuje się wyrazami „art. 85 ust. 1 i 2, art. 86 ust. 2 i 3, art. 87f, art. 88f pkt 1 i 3 oraz art. 88g pkt 2”;

17) art. 87f otrzymuje brzmienie:

„Art. 87f. 1. Korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów ustawy podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy korzyści majątkowych przekazanych komitetowi wyborczemu z naruszeniem przepisów ustawy, których komitet wyborczy nie przyjął lub które zwrócił w terminie 30 dni od dnia przekazania.
3. Przepis ust. 1 nie dotyczy korzyści majątkowych przekazanych komitetowi wyborczemu z naruszeniem przepisów ustawy, które to korzyści lub ich równowartość zostały, w terminie 14 dni od dnia doręczenia komitetowi wyborczemu postanowienia o odrzuceniu jego sprawozdania wyborczego, a w przypadku złożenia skargi, o której mowa w art. 87i ust. 1 - w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wydanego przez Sąd Najwyższy, dobrowolnie wpłacone na konto urzędu skarbowego właściwego dla siedziby komitetu. Korzyści majątkowe o charakterze niepieniężnym komitet wyborczy przekazuje temu urzędowi skarbowemu. Potwierdzenie przekazania korzyści majątkowej lub jej równowartości komitet wyborczy przedstawia Państwowej Komisji Wyborczej.

4. Przyjęcie korzyści majątkowych z naruszeniem przepisów ustawy stwierdza Państwowa Komisja Wyborcza, w postanowieniu o odrzuceniu sprawozdania wyborczego.
5. W przypadku niewykonania czynności, o których mowa w ust. 3 zdanie pierwsze i drugie, albo jednej z tych czynności, Państwowa Komisja Wyborcza występuje do sądu przeciwko osobom, o których mowa w art. 40h, o orzeczenie przepadku korzyści majątkowej lub jej równowartości oraz wydanie tej korzyści majątkowej lub zapłatę jej równowartości.
6. Sądem właściwym do orzekania w sprawach, o których mowa w ust. 1, jest Sąd Okręgowy w Warszawie.
7. Egzekucja korzyści majątkowej lub jej równowartości następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Organem egzekucyjnym jest naczelnik urzędu skarbowego właściwy miejscowo dla siedziby komitetu wyborczego.
8. Przejęte rzeczy ruchome, wierzytelności i inne prawa majątkowe naczelnik urzędu skarbowego spienięża według przepisów o egzekucji należności pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
9. Do postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy o postępowaniu nieprocesowym.”;

18) w art. 87g:

- a) w ust. 4 skreśla się zdanie drugie,
- b) uchyla się ust. 5 i 6,
- c) w ust. 7 wyrazy „w terminie 7 dni” zastępuje się wyrazami „w terminie miesiąca” oraz dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Sprawozdanie wyborcze przedkładane Państwowej Komisji Wyborczej podawane jest przez nią do wiadomości publicznej w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.³⁾).”;

19) w art. 87h:

- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia sprawozdania wyborczego:

- 1) przyjmuje sprawozdanie bez zastrzeżeń;
- 2) przyjmuje sprawozdanie, wskazując na jego uchybienia, albo
- 3) odrzuca sprawozdanie w wypadku stwierdzenia:

- a) pozyskania lub wydatkowania środków komitetu wyborczego z naruszeniem przepisów art. 84a ust. 3 oraz 87a albo limitu określonego w art. 84d,

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 132, poz. 1110.

- b) przekazania komitetowi wyborczemu lub przyjęcia przez komitet środków finansowych lub wartości niepieniężnych z naruszeniem przepisów art. 85 ust. 1-3,
- c) przeprowadzania zbiórek publicznych wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 87.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Organy państwowe udzielają Państwowej Komisji Wyborczej, na jej żądanie, pomocy niezbędnej w badaniu sprawozdania wyborczego.”,

c) dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Organy kontroli, rewizji, inspekcji, działające w administracji rządowej i samorządzie terytorialnym, współpracują z Państwową Komisją Wyborczą i są obowiązane do udostępniania Państwowej Komisji Wyborczej, na jej wniosek, wyników postępowań kontrolnych prowadzonych przez te organy.”,

d) w ust. 5 w zdaniu wstępnym wyrazy „W terminie 7 dni” zastępuje się wyrazami „W terminie 30 dni”;

20) dodaje się art. 88ca w brzmieniu:

„Art. 88ca. 1. Kto, w ramach kampanii wyborczej na rzecz kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej, prowadzi agitację wyborczą:

- 1) w siedzibach urzędów administracji rządowej lub administracji samorządu terytorialnego bądź sądów,
- 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie,
- 3) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub oddziałów obrony cywilnej bądź skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych,
- 4) w lokalu wyborczym lub na terenie budynku, w którym lokal się znajduje

– podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto prowadzi agitację wyborczą na terenie szkół podstawowych lub gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.”;

21) dodaje się art. 88ea w brzmieniu:

„Art. 88ea. Kto, w ramach kampanii wyborczej na rzecz kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej nie umieszcza w materiałach wyborczych oznaczenia od kogo pochodzą

– podlega karze grzywny.”;

22) w art. 88f:

a) uchyla się pkt 1,

b) w pkt 2 wyrazy „w art. 85 ust. 4” zastępuje się wyrazami „art. 86 ust. 1”,

c) w pkt 3 wyrazy „w art. 85 ust. 5 lub 6” zastępuje się wyrazami „art. 86 ust. 3”,

d) w pkt 4 wyrazy „w art. 65 ust. 7” zastępuje się wyrazami „w art. 86 ust. 2”;

23) w art. 88g:

a) w pkt 1 skreśla się wyrazy „2 lub”,

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przekazuje komitetowi albo przyjmuje w imieniu komitetu wartości niepieniężne wbrew zakazowi określonemu w art. 85 ust. 3,”

c) dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) pozyskuje i wydatkuje środki komitetu z naruszeniem przepisów art. 87a,”

d) uchyla się pkt 3;

24) w art. 88h w pkt 1 skreśla się wyrazy „przekazuje środki finansowe lub wartości niepieniężne na rzecz innego komitetu wbrew zakazowi określonemu w art. 87a ust. 1 albo”.

Art. 2.

W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857, z późn. zm.⁴⁾) w art. 34a:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Organy państwowe udzielają Państwowej Komisji Wyborczej, na jej żądanie, pomocy niezbędnej w badaniu informacji.”

b) dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Organy kontroli, rewizji, inspekcji, działające w administracji rządowej i samorządzie terytorialnym, współpracują z Państwową Komisją Wyborczą i są obowiązane do udostępniania Państwowej Komisji Wyborczej, na jej wniosek, wyników postępowań kontrolnych prowadzonych przez te organy.”

Art. 3.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.⁵⁾) w art. 297 dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Naczelnicy urzędów skarbowych udostępniają Państwowej Komisji Wyborczej, w związku z badaniem sprawozdania komitetu wyborczego, informacji, o której mowa w art. 34 ust. 1 lub sprawozdania, o którym mowa w art. 38 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857, z późn. zm.⁶⁾), akta, o których mowa w § 1.”

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 127, poz. 1089, z 2003 r. Nr 57, poz. 507, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 167, poz. 1398 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1056.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732 i Nr 143, poz. 1199, z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708, Nr 143, poz. 1031, Nr 217, poz. 1590 i Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, Nr 120, poz. 818, Nr 192, poz. 1378 i Nr 225, poz. 1671 oraz z 2008 r. Nr 118, poz. 745, Nr 141, poz. 888 i Nr 180, poz. 1109.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 127, poz. 1089, z 2003 r. Nr 57, poz. 507, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 167, poz. 1398 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1056.

Art. 4.

W ustawie z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 18:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Obwodową komisję wyborczą powołuje, najpóźniej w 14 dniu przed dniem wyborów, gminna komisja wyborcza spośród wyborców zgłoszonych przez pełnomocników, o których mowa w art. 101 ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2. Zgłoszenia kandydatów na członków obwodowej komisji wyborczej dokonuje się najpóźniej w 23 dniu przed dniem wyborów.”,

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Kandydatów na członków obwodowej komisji wyborczej mogą zgłaszać wyłącznie pełnomocnicy komitetów wyborczych, którzy mają zarejestrowaną listę kandydatów w okręgu wyborczym, dla którego właściwa jest dana obwodowa komisja wyborcza.”;

2) dodaje się art. 32a w brzmieniu:

„Art. 32a. Lokale obwodowych komisji wyborczych dostosowane do potrzeb wyborców niepełnosprawnych zapewnia wójt (burmistrz, prezydent miasta). Do lokali tych stosuje się przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 53 ust. 2 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.”;

3) dodaje się art. 34a w brzmieniu:

„Art. 34a. 1. Wyborca niepełnosprawny, na swój wniosek wniesiony do urzędu gminy najpóźniej w 5 dniu przed dniem wyborów, jest dopisywany do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania spośród obwodów głosowania, w których znajdują się lokale, o których mowa w art. 32a, na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania.

2. We wniosku, o którym mowa w ust. 1, podaje się nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL i adres zamieszkania wyborcy.”;

4) w art. 40:

a) w ust. 1 wyrazy „między godziną 6 a 20” zastępuje się wyrazami „między godziną 6 a 22”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. O godzinie 22 przewodniczący komisji zarządza zakończenie głosowania. Od tej chwili mogą głosować tylko wyborcy, którzy przybyli do lokalu wyborczego przed godziną 22.”;

5) dodaje się art. 42a w brzmieniu:

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 102, poz. 1055 i Nr 167, poz. 1760, z 2005 r. Nr 175, poz. 1457 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 34, poz. 242.

„Art. 42a. 1. Obwodowa komisja wyborcza, po uzgodnieniu z komisją wyborczą, może zarządzić stosowanie w głosowaniu drugiej urny wyborczej.

2. Urna, o której mowa w ust. 1, jest urną pomocniczą przeznaczoną wyłącznie do wrzucania kart do głosowania przez wyborców w obwodach głosowania w szpitalach i w zakładach pomocy społecznej.

3. W wypadku wyrażenia przez wyborcę woli skorzystania z urny pomocniczej wrzucenie do niej karty do głosowania wymaga obecności przy tej czynności co najmniej dwóch osób wchodzących w skład obwodowej komisji wyborczej, zgłoszonych przez różne komitety wyborcze.

4. Do postępowania z urną pomocniczą i głosowania przy jej użyciu mają zastosowanie przepisy niniejszego rozdziału.”;

6) dodaje się art. 70a w brzmieniu:

„Art. 70a. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) niezwłocznie po rozpoczęciu kampanii wyborczej zapewni na obszarze gminy (miasta) odpowiednią liczbę miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych obwieszczeń wyborczych i plakatów wszystkich komitetów wyborczych, nie mniej niż jedno miejsce na 5 tys. mieszkańców w danej miejscowości a w miastach powyżej 100 tys. jedno miejsce na 10 tys. mieszkańców, oraz poda wykaz tych miejsc do wiadomości publicznej.”;

7) w art. 71 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Rada gminy może zabronić umieszczania plakatów lub haseł na niektórych budynkach publicznych, a także określonych częściach terenów publicznych, z przyczyn związanych z ochroną zabytków bądź środowiska.”;

8) w art. 83:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zabrania się pozyskiwania środków:

1) przed dniem wydania przez właściwy organ postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu,

2) po dniu wyborów.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Zabrania się wydatkowania środków przez komitet:

1) przed dniem wydania przez właściwy organ postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu,

2) po dniu złożenia sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 84 ust. 2.”;

9) w art. 83c w ust. 6 skreśla się zdanie drugie;

10) art. 83g otrzymuje brzmienie:

„Art. 83g. Komitety wyborcze prowadzą rachunkowość na zasadach określonych odrębnymi przepisami dotyczącymi jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej, z uwzględnieniem przepisów ustawy.”;

11) w art. 84a:

a) w ust. 1 wyrazy „od dnia wyborów” zastępuje się wyrazami „od dnia złożenia sprawozdania”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Organy państwowe udzielają organowi, któremu przedłożono sprawozdanie finansowe, na jego żądanie, pomocy niezbędnej w badaniu sprawozdania.”,

c) dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Organy kontroli, rewizji, inspekcji, działające w administracji rządowej i samorządzie terytorialnym, współpracują z organem, któremu przedłożono sprawozdanie finansowe i są obowiązane do udostępniania temu organowi, na jego wniosek, wyników postępowań kontrolnych prowadzonych przez te organy.”;

12) w art. 84b w ust. 1 w zdaniu drugim wyrazy „w terminie 4 miesiące” zastępuje się wyrazami „w terminie 30 dni”;

13) w art. 84d dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. Do postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy o postępowaniu nieprocesowym.”.

Art. 5.

W ustawie z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985 z późn. zm.⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 29:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zabrania się prowadzenia kampanii wyborczej:

- 1) na terenie urzędów administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego oraz sądów;
- 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie;
- 3) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.”,

b) dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zabronione są jakiegokolwiek formy agitacji referendalnej na terenie szkół podstawowych i gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.”;

2) art. 33 otrzymuje brzmienie:

„Art. 33. 1. Materiały referendalne powinny zawierać wyraźne oznaczenie od kogo pochodzą.

2. Materiały referendalne zawierające oznaczenie od kogo pochodzą podlegają ochronie prawnej.”;

⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, z 2005 r. Nr 175, poz. 1457 oraz z 2007 r. Nr 112, poz. 766.

3) dodaje się art. 33a w brzmieniu:

„Art. 33a. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) niezwłocznie po rozpoczęciu kampanii referendalnej zapewni na obszarze gminy (miasta) odpowiednią liczbę miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych obwieszczeń i plakatów referendalnych, nie mniej niż jedno miejsce na 5 tys. mieszkańców w danej miejscowości a w miastach powyżej 100 tys. jedno miejsce na 10 tys. mieszkańców, oraz poda wykaz tych miejsc do wiadomości publicznej.”;

4) w art. 34 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Rada gminy może zabronić umieszczania plakatów lub haseł na niektórych budynkach publicznych, a także określonych częściach terenów publicznych, z przyczyn związanych z ochroną zabytków bądź środowiska.”;

5) w art. 49 w ust. 4 wyrazy „na 21 dni” zastępuje się wyrazami „na 14 dni”;

6) w art. 69 wyrazy „w art. 29 ust. 2 i 3” zastępuje się wyrazami „w art. 29 ust. 2, 2a lub 3”;

7) dodaje się art. 70a w brzmieniu:

„Art. 70a. Kto w związku z referendum nie umieszcza w materiałach referendalnych oznaczenia od kogo pochodzą
- podlega karze grzywny.”.

Art. 6.

W ustawie z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499, z późn. zm.⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 18 w ust. 1 wyrazy „w 10 dniu” zastępuje się wyrazami „w 5 dniu”;

2) w art. 26 w ust. 2 zdanie trzecie otrzymuje brzmienie:

„Zgłoszenia można dokonać najpóźniej w 3 dniu przed dniem wyborów.”;

3) w art. 48:

a) w ust. 1 wyrazy „w 21 dniu” zastępuje się wyrazami „w 14 dniu”;

b) w ust. 2 w pkt 1 po wyrazach „komitetów wyborczych” dodaje się wyrazy „, które zarejestrowały listę kandydatów w danym okręgu wyborczym”;

c) w ust. 4 wyrazy „w 30 dniu” zastępuje się wyrazami „w 23 dniu”;

4) w art. 59:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Głosowanie odbywa się w lokalu odwodowej komisji wyborczej, zwanym dalej „lokałem wyborczym”, w ciągu dwóch dni. Termin głosowania określa się na dzień wolny od pracy oraz dzień go poprzedzający.”;

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 74, poz. 786 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 14, poz. 128, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 57, poz. 507 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, z 2005 r. Nr 140, poz. 1173, z 2006 r. Nr 218, poz. 1592 oraz z 2007 r. Nr 25, poz. 162.

„1a. Głosowanie odbywa się każdego z dni, o których mowa w ust. 1, bez przerwy od godziny 8.00 do godziny 20.00, a przerwa następuje od godziny 20.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia.”,

c) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych na polskich statkach morskich oraz za granicą odbywa się w ciągu dwóch dni, każdego dnia od godziny 8.00 do 20.00 czasu miejscowego, z przerwą od godziny 20.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia. Jeżeli głosowanie miało być zakończone w dniu następnym po drugim dniu głosowania w kraju, głosowanie rozpoczyna się w dniu poprzedzającym pierwszy dzień głosowania w kraju.

3. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych w szpitalach i zakładach pomocy społecznej może się rozpocząć później niż o godzinie określonej w ust. 1a. W wypadku oddania głosu przez wszystkich wyborców głosowanie może zakończyć się wcześniej niż o godzinie określonej w ust. 1a. Skrócenie czasu głosowania zarządza obwodowa komisja wyborcza, po porozumieniu z kierownikiem szpitala lub zakładu pomocy społecznej, powiadamiając o tym wyborców, wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) oraz właściwą okręgową komisję wyborczą.”;

5) w art. 88:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zabrania się prowadzenia kampanii wyborczej:

- 1) na terenie urzędów administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego oraz sądów;
- 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie;
- 3) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.”,

b) uchyla się ust. 2;

6) dodaje się art. 89a w brzmieniu:

„Art. 89a. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) niezwłocznie po rozpoczęciu kampanii wyborczej zapewni na obszarze gminy (miasta) odpowiednią liczbę miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych obwieszczeń wyborczych i plakatów wszystkich komitetów wyborczych, nie mniej niż jedno miejsce na 5 tys. mieszkańców w danej miejscowości a w miastach powyżej 100 tys. jedno miejsce na 10 tys. mieszkańców, oraz poda wykaz tych miejsc do wiadomości publicznej.”;

7) w art. 90 uchyla się ust. 2;

8) w art. 111:

a) w ust. 2 wyrazy „Koalicyjnemu komitetowi wyborczemu i komitetowi wyborczemu wyborców” zastępuje się wyrazami „Komitetowi wyborczemu wyborców”, a wyrazy „ust. 3-6” zastępuje się wyrazami „ust. 3, 6 i 7”,

b) uchyla się ust. 4,

c) w ust. 6 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Poręczycielem kredytu może być wyłącznie osoba fizyczna, z tym że kwota poręczenia nie może być wyższą od wymienionej w art. 113 ust. 3 łącznej sumy wpłat od osoby fizycznej.”,

d) dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. Komitetowi wyborczemu nie wolno przyjmować wartości niepieniężnych, z wyjątkiem nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez osoby fizyczne.”;

9) w art. 121 w ust. 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Sprawozdanie wyborcze przedkładane Państwowej Komisji Wyborczej podawane jest przez nią do wiadomości publicznej w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.¹⁰⁾).”;

10) w art. 122:

a) w ust. 1 w zdaniu wstępnym wyrazy „w terminie 4 miesięcy” zastępuje się wyrazami „w terminie 6 miesięcy”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Organy państwowe udzielają Państwowej Komisji Wyborczej, na jej żądanie, pomocy niezbędnej w badaniu sprawozdania wyborczego.”,

c) dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Organy kontroli, rewizji, inspekcji, działające w administracji rządowej i samorządzie terytorialnym, współpracują z Państwową Komisją Wyborczą i są obowiązane do udostępniania Państwowej Komisji Wyborczej, na jej wniosek, wyników postępowań kontrolnych prowadzonych przez te organy.”,

d) w ust. 5 w zdaniu wstępnym wyrazy „W terminie 7 dni” zastępuje się wyrazami „W terminie 30 dni”;

11) art. 127 otrzymuje brzmienie:

„Art. 127. 1. Korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów ustawy podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy korzyści majątkowych przekazanych komitetowi wyborczemu z naruszeniem przepisów ustawy, których komitet wyborczy nie przyjął lub które zwrócił w terminie 30 dni od dnia przekazania.

3. Przepis ust. 1 nie dotyczy korzyści majątkowych przekazanych komitetowi wyborczemu z naruszeniem przepisów ustawy, które to korzyści lub ich równowartość zostały, w terminie 14 dni od dnia doręczenia komitetowi wyborczemu postanowienia o odrzuceniu jego sprawozdania wyborczego, a w przypadku złożenia skargi, o której mowa w art. 123 ust. 1 - w termi-

¹⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 132, poz. 1110.

nie 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wydanego przez Sąd Najwyższy, dobrowolnie wpłacone na konto urzędu skarbowego właściwego dla siedziby komitetu. Korzyści majątkowe o charakterze niepieniężnym komitet wyborczy przekazuje temu urzędowi skarbowemu. Potwierdzenie przekazania korzyści majątkowej lub jej równowartości komitet wyborczy przedstawia Państwowej Komisji Wyborczej.

4. Przyjęcie korzyści majątkowych z naruszeniem przepisów ustawy stwierdza Państwowa Komisja Wyborcza, w postanowieniu o odrzuceniu sprawozdania wyborczego.
5. W przypadku niewykonania czynności, o których mowa w ust. 3 zdanie pierwsze i drugie, albo jednej z tych czynności, Państwowa Komisja Wyborcza występuje do sądu przeciwko podmiotom, o których mowa w art. 104, o orzeczenie przepadu korzyści majątkowej lub jej równowartości oraz wydanie tej korzyści majątkowej lub zapłatę jej równowartości.
6. Sądem właściwym do orzekania w sprawach, o których mowa w ust. 1, jest Sąd Okręgowy w Warszawie.
7. Egzekucja korzyści majątkowej lub jej równowartości następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Organem egzekucyjnym jest naczelnik urzędu skarbowego właściwy miejscowo dla siedziby komitetu wyborczego.
8. Przejęte rzeczy ruchome, wierzytelności i inne prawa majątkowe naczelnik urzędu skarbowego spienięża według przepisów o egzekucji należności pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
9. Do postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy o postępowaniu nieprocesowym.”;

12) w art. 220 w pkt 1 wyrazy „w art. 88 ust. 1, 2 lub 3” zastępuje się wyrazami „w art. 88 ust. 1 lub 3”;

13) dodaje się art. 222a w brzmieniu:

„Art. 222a. Kto nie umieszcza w materiałach wyborczych oznaczenia od kogo pochodzą
– podlega karze grzywny.”.

Art. 7.

W ustawie z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 z późn. zm.¹¹⁾) dodaje się art. 23a i 23b w brzmieniu:

„Art. 23a. 1. Zabrania się prowadzenia kampanii wyborczej:

- 1) na terenie urzędów administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego oraz sądów;

¹¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2002 r. Nr 127, poz. 1089 i Nr 214, poz. 1806, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, z 2005 r. Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162 i Nr 48, poz. 327 oraz z 2008 r. Nr 180, poz. 1111.

- 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie;
  - 3) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.
2. Zabronione są jakiekolwiek formy agitacji wyborczej na terenie szkół podstawowych i gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.
- Art. 23b. 1. Materiały wyborcze powinny zawierać wyraźne oznaczenie, od kogo pochodzą.
2. Materiały wyborcze zawierające oznaczenie komitetu wyborczego, od którego pochodzą, podlegają ochronie prawnej.”.

Art. 8.

W ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57, poz. 507 i Nr 85, poz. 782) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5:
  - a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum, w ciągu dwóch kolejnych dni.”;
  - b) uchyla się ust. 3,
  - c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Głosowanie w referendum odbywa się każdego z dni, na które zostało wyznaczone, bez przerwy od godziny 8.00 do 20.00, a przerwa następuje od godziny 20.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia.”;
- 2) w art. 13:
  - a) w ust. 1 wyrazy „w 21 dniu” zastępuje się wyrazami „w 14 dniu”,
  - b) w ust. 3 wyrazy „w 30 dniu” zastępuje się wyrazami „w 23 dniu”;
- 3) w art. 40 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Zabrania się prowadzenia kampanii wyborczej:

  - 1) na terenie urzędów administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego oraz sądów;
  - 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie;
  - 3) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

2. Zabronione są jakiekolwiek formy agitacji wyborczej na terenie szkół podstawowych i gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.”;

4) art. 42 otrzymuje brzmienie:

„Art. 42. 1. Materiały dotyczące referendum powinny zawierać wyraźne oznaczenie od kogo pochodzą.

2. Materiały dotyczące referendum zawierające oznaczenie od kogo pochodzą podlegają ochronie prawnej.”;

5) dodaje się art. 42a w brzmieniu:

„Art. 42a. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) niezwłocznie po rozpoczęciu kampanii referendalnej zapewni na obszarze gminy (miasta) odpowiednią liczbę miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych obwieszczeń i plakatów referendalnych, nie mniej niż jedno miejsce na 5 tys. mieszkańców w danej miejscowości a w miastach powyżej 100 tys. jedno miejsce na 10 tys. mieszkańców, oraz poda wykaz tych miejsc do wiadomości publicznej.”;

6) w art. 43 uchyla się ust. 2;

7) w art. 80 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Tej samej karze podlega, kto prowadzi agitację referendalną na terenie szkół podstawowych lub gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.”.

Art. 9.

W ustawie z dnia 23 stycznia 2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219 z późn. zm.¹²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. 1. Mandatu posła do Parlamentu Europejskiego nie można łączyć ze sprawowaniem stanowiska lub pełnieniem funkcji określonych w art. 7 ust. 1 i 2 Aktu dotyczącego wyboru członków Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864, z późn. zm.).

2. Poseł do Parlamentu Europejskiego nie może być jednocześnie w Rzeczypospolitej Polskiej sekretarzem stanu oraz zajmować stanowiska lub pełnić funkcji, których, stosownie do przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej albo ustaw, nie można łączyć ze sprawowaniem mandatu posła na Sejm albo senatora.”;

2) uchyla się art. 6;

3) w art. 10 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Głosowanie w wyborach przeprowadza się w ciągu 2 dni.”;

4) w art. 34 w ust. 1 wyrazy „w 10 dniu” zastępuje się wyrazami „w 5 dniu”;

5) w art. 37 w ust. 2 zdanie trzecie otrzymuje brzmienie:

„Zgłoszenia można dokonać najpóźniej w 3 dniu przed dniem wyborów.”;

¹²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2006 r. Nr 218, poz. 1592 oraz z 2007 r. Nr 25, poz. 162 i Nr 112, poz. 766.

6) art. 76 otrzymuje brzmienie:

„Art. 76. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) niezwłocznie po rozpoczęciu kampanii wyborczej zapewni na obszarze gminy (miasta) odpowiednią liczbę miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych obwieszczeń wyborczych i plakatów wszystkich komitetów wyborczych, nie mniej niż jedno miejsce na 5 tys. mieszkańców w danej miejscowości a w miastach powyżej 100 tys. jedno miejsce na 10 tys. mieszkańców, oraz poda wykaz tych miejsc do wiadomości publicznej.”;

7) dodaje się art. 76a i 76b w brzmieniu:

„Art. 76a. 1. Zabrania się prowadzenia kampanii wyborczej:

- 1) na terenie urzędów administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego oraz sądów;
- 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie;
- 3) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

2. Zabronione są jakiegokolwiek formy agitacji wyborczej na terenie szkół podstawowych i gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.

Art. 76b. 1. Materiały wyborcze powinny zawierać wyraźne oznaczenie, od kogo pochodzą.

2. Materiały wyborcze zawierające oznaczenie komitetu wyborczego, od którego pochodzą, podlegają ochronie prawnej.”;

8) w art. 86:

a) w ust. 5 wyrazy „przez podmioty inne niż przedsiębiorcy” zastępuje się wyrazami „przez osoby fizyczne”,

b) w ust. 7 skreśla się zdanie drugie;

9) w art. 88 w ust. 4 wyrazy „20-krotności” zastępuje się wyrazami „15-krotności”;

10) dodaje się art. 89a w brzmieniu:

„Art. 89a. Wydatki komitetu wyborczego na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy, w tym w prasie w rozumieniu przepisów prawa prasowego, nie mogą przekraczać 80 % limitu dla danego komitetu wyborczego ustalonego zgodnie z przepisami art. 89.”;

11) art. 91 otrzymuje brzmienie:

„Art. 91. Komitety wyborcze prowadzą rachunkowość na zasadach określonych odrębnymi przepisami dotyczącymi jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej, z uwzględnieniem przepisów ustawy.”;

12) w art. 94 w ust. 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Sprawozdanie wyborcze przedkładane Państwowej Komisji Wyborczej podawane jest przez nią do wiadomości publicznej w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa

w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.¹³⁾).”;

- 13) w art. 95 w ust. 1 w zdaniu wstępnym wyrazy „w terminie 4 miesięcy” zastępuje się wyrazami „w terminie 6 miesięcy”;
- 14) w art. 96 w ust. 1 w zdaniu wstępnym wyrazy „W terminie 14 dni” zastępuje się wyrazami „W terminie 30 dni”;
- 15) art. 101 otrzymuje brzmienie:

„Art. 101. 1. Korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów ustawy podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy korzyści majątkowych przekazanych komitetowi wyborczemu z naruszeniem przepisów ustawy, których komitet wyborczy nie przyjął lub które zwrócił w terminie 30 dni od dnia przekazania.
3. Przepis ust. 1 nie dotyczy korzyści majątkowych przekazanych komitetowi wyborczemu z naruszeniem przepisów ustawy, które to korzyści lub ich równowartość zostały, w terminie 14 dni od dnia doręczenia komitetowi wyborczemu postanowienia o odrzuceniu jego sprawozdania wyborczego, a w przypadku skargi, o której mowa w art. 97 ust. 1 - w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wydanego przez Sąd Najwyższy, dobrowolnie wpłacone na konto urzędu skarbowego właściwego dla siedziby komitetu. Korzyści majątkowe o charakterze niepieniężnym komitet wyborczy przekazuje temu urzędowi skarbowemu. Potwierdzenie przekazania korzyści majątkowej lub jej równowartości komitet wyborczy przedstawia Państwowej Komisji Wyborczej.
4. Przyjęcie korzyści majątkowych z naruszeniem przepisów ustawy stwierdza Państwowa Komisja Wyborcza w postanowieniu o odrzuceniu sprawozdania wyborczego.
5. W przypadku niewykonania czynności, o których mowa w ust. 3 zdanie pierwsze i drugie, albo jednej z tych czynności, Państwowa Komisja Wyborcza występuje do sądu przeciwko podmiotom, o których mowa w art. 56, o orzeczenie przepadku korzyści majątkowej lub jej równowartości oraz wydanie tej korzyści majątkowej lub zapłatę jej równowartości.
6. Sądem właściwym do orzekania w sprawach, o których mowa w ust. 1, jest Sąd Okręgowy w Warszawie.
7. Egzekucja korzyści majątkowej lub jej równowartości następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Organem egzekucyjnym jest naczelnik urzędu skarbowego właściwy miejscowo dla siedziby komitetu wyborczego.
8. Przejęte rzeczy ruchome, wierzytelności i inne prawa majątkowe naczelnik urzędu skarbowego spienięża według przepisów o egzekucji należności pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

¹³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 132, poz. 1110.

9. Do postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy o postępowaniu nieprocesowym.”;

16) w art. 106:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Głosowanie odbywa się w lokalu odwodowej komisji wyborczej, zwanym dalej „lokałem wyborczym”, w ciągu dwóch dni. Termin głosowania określa się na dzień wolny od pracy oraz dzień go poprzedzający.”,

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Głosowanie odbywa się każdego z dni, o których mowa w ust. 1, bez przerwy od godziny 8.00 do godziny 20.00, a przerwa następuje od godziny 20.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia.”,

c) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych lub aresztach śledczych może zakończyć się wcześniej niż o godzinie określonej w ust. 1a. Skrócenie czasu głosowania zarządza obwodowa komisja wyborcza, po porozumieniu z kierownikiem szpitala, zakładu pomocy społecznej, zakładu karnego lub aresztu śledczego, powiadamiając o tym wyborców, wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) oraz właściwą okręgową komisję wyborczą.

3. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych w na polskich statkach morskich oraz za granicą odbywa się w ciągu dwóch dni, każdego dnia od godziny 8.00 do 20.00 czasu miejscowego, z przerwą od godziny 20.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia. Jeżeli głosowanie miałoby być zakończone w dniu następnym po drugim dniu głosowania w kraju, głosowanie rozpoczyna się w dniu poprzedzającym pierwszy dzień głosowania w kraju.”;

17) art. 141 otrzymuje brzmienie:

„Art. 141. 1. Wygaśnięcie mandatu posła do Parlamentu Europejskiego następuje wskutek:

- 1) śmierci;
- 2) zrzeczenia się mandatu;
- 3) utraty prawa wybieralności lub nieposiadania go w dniu wyboru;
- 4) zajmowania w dniu wyborów stanowiska lub pełnienia funkcji albo powołania w czasie kadencji na stanowisko lub powierzenia funkcji, o których mowa w art. 5, z zastrzeżeniem ust. 2;
- 5) unieważnienia wyboru posła do Parlamentu Europejskiego.

2. Wygaśnięcie mandatu posła do Parlamentu Europejskiego zajmującego w dniu wyborów stanowisko lub pełniącego funkcję albo powołanego w czasie kadencji na stanowisko lub funkcję, o których mowa w art. 5 ust. 2, następuje, jeżeli nie złoży on Marszałkowi Sejmu, w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia przez Państwową Komisję Wyborczą wyników wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego lub powołania na stanowisko lub funkcję, o których mowa w art. 5 ust. 2, oświadczenia o złożeniu rezygnacji z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji.

3. Wygaśnięcie mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w czasie kadencji na posła na Sejm albo na senatora następuje z dniem ogłoszenia przez Państwową Komisję Wyborczą wyników wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej albo do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Jeżeli poseł do Parlamentu Europejskiego uzyskał mandat posła na Sejm na podstawie art. 179 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu, wygaśnięcie mandatu posła do Parlamentu Europejskiego następuje z dniem wydania przez Marszałka Sejmu postanowienia o obsadzeniu mandatu posła na Sejm.”;

18) uchyla się art. 142;

19) art. 143 i 144 otrzymują brzmienie:

- „Art. 143. 1. Wygaśnięcie mandatu posła do Parlamentu Europejskiego, o którym mowa w art. 141 ust. 1 pkt 3-5 stwierdza Marszałek Sejmu w drodze postanowienia.
2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.
  3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, doręcza się niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej.
  4. O wygaśnięciu mandatu posła do Parlamentu Europejskiego Marszałek Sejmu niezwłocznie zawiadamia Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego.
- Art. 144. 1. Niezwłocznie po stwierdzeniu wakatu przez Parlament Europejski, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w art. 141 ust. 1 pkt 5, Marszałek Sejmu zawiadamia, na podstawie obwieszczenia, o którym mowa w art. 132, kolejnego uprawnionego na podstawie art. 130 kandydata z tej samej listy okręgowej o przysługującym mu pierwszeństwie do mandatu.
2. Kandydat może zrzec się pierwszeństwa do obsadzenia mandatu na rzecz kolejnego uprawnionego kandydata z tej samej listy. Oświadczenie o ustąpieniu pierwszeństwa powinno być złożone Marszałkowi Sejmu w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1.
  3. Jeżeli obsadzenie mandatu posła do Parlamentu Europejskiego w trybie określonym w ust. 1 byłoby niemożliwe z powodu braku kandydatów, którym mandat można przydzielić, Marszałek Sejmu o przysługującym pierwszeństwie do mandatu zawiadamia, na podstawie obwieszczenia, o którym mowa w art. 132, kandydata z innej listy okręgowej tego samego komitetu wyborczego, który w wyborach otrzymał największą liczbę głosów, o ile nie uzyskał mandatu.
  4. O obsadzeniu mandatu postanawia Marszałek Sejmu. Przepisy art. 143 ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.”.

Art. 10.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Podstawowym założeniem projektu jest ujednoczenie przepisów dotyczących wykonywania szeregu czynności wyborczych dotychczas odmiennie określonych w poszczególnych ustawach regulujących zasady przeprowadzania wyborów i referendów, w szczególności w sprawach związanych z ułatwieniem wyborcom udziału w głosowaniu oraz związanych z finansowaniem kampanii wyborczej.

Na potrzebę nowelizacji ustaw wyborczych i referendalnych w tym zakresie wielokrotnie zwracała uwagę Państwowa Komisja Wyborcza, przedstawiając — na bazie doświadczeń z przeprowadzanych wyborów i referendów — propozycje zmian.

Proponowane zmiany dotyczą:

1) powoływania obwodowych komisji wyborczych (obwodowych komisji do spraw referendum)

Stan dotychczasowy

Zarówno we wszystkich rodzajach wyborów (wybory do Sejmu i do Senatu, wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wybory samorządowe oraz wybory do Parlamentu Europejskiego) jak i referendów (referendum ogólnokrajowe, referendum lokalne) obwodowe komisje wyborcze (obwodowe komisje do spraw referendum) powoływane są na 21 dni przed dniem wyborów (referendum).

We wszystkich rodzajach wyborów kandydatów na członków komisji wyborczych mogą zgłaszać pełnomocnicy wszystkich komitetów wyborczych, które zostały zarejestrowane lub, których zawiadomienia o utworzeniu i zamiarze zgłaszania kandydatów przyjęły właściwe organy wyborcze.

Kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych (obwodowych komisji do spraw referendum) można zgłaszać najpóźniej 30 dnia przed dniem wyborów (referendum), za wyjątkiem wyborów samorządowych i referendów lokalnych, gdzie ustawy nie wskazują terminu zgłaszania tych kandydatów.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Projekt zakłada skrócenie terminu powołania obwodowych komisji wyborczych (do spraw referendum) z dotychczasowych 21 dni do 14 dni przed dniem wyborów (referendum) we wszystkich rodzajach wyborów i referendów. Umożliwi to także skrócenie z 30 dni do 23 dni przed dniem wyborów (referendum) terminu zgłaszania kandydatów na członków tych komisji. Nie ma uzasadnienia dla powoływania obwodowych komisji wyborczych (ds. referendum) już na 3 tygodnie przed dniem wyborów (referendum). Ponadto skrócenie tego terminu pozwala na wprowadzenie do ustaw nowej regulacji umożliwiającej zgłaszanie kandydatów na członków komisji obwodowych wyłącznie komitetom wyborczym, które zarejestrowały listę kandydatów w danym okręgu wyborczym lub zarejestrowały kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (to ograniczenie nie może oczywiście dotyczyć referendum ogólnokrajowego i referendum lokalnego). Wprowadzone ograniczenie wynika z doświadczeń z dotychczas przeprowadzonych wyborów, w których wielokrotnie zdarzało się, że komitety wyborcze były tworzone wyłącznie w celu zgłoszenia kandydatów do obwodowych komisji wyborczych.

2) tworzenia lokali dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych

Stan dotychczasowy

W wyborach do Sejmu i do Senatu, wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz referendum ogólnokrajowym wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast mają obowiązek zapewnić wyborcom niepełnosprawnym lokale obwodowych komisji wyborczych dostosowane do ich potrzeb.

Wyborcy niepełnosprawni w tych wyborach i referendach mogą na swój wniosek, złożony nie później niż na 10 dni przed dniem wyborów (referendum), zostać dopisani do spisu w wybranym przez siebie obwodzie głosowania spośród obwodów, w których znajdują się lokale dostosowane do potrzeb osób

niepełnosprawnych, na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce ich stałego zamieszkania.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Projektowane zmiany zobowiązują wójtów, burmistrzów i prezydentów miast do zapewnienia, we wszystkich rodzajach wyborów i referendów (a więc także w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborach samorządowych i referendach lokalnych), lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych.

Wyborcy niepełnosprawni, analogicznie jak w dotychczasowych wyborach, w których tworzone były lokale dla tej grupy wyborców, będą mogli być dopisywani (na swój wniosek) do spisu wyborców (osób uprawnionych do udziału w referendum) w wybranym przez siebie obwodzie głosowania, spośród obwodów, w których znajdują się lokale wyborcze dostosowane do potrzeb wyborców niepełnosprawnych, na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce ich stałego zamieszkania.

Projekt zakłada także skrócenie najpóźniejszego terminu, w którym może zostać złożony wniosek o dopisanie do spisu wyborców w wybranym obwodzie, z 10 dni przed dniem wyborów do najpóźniej 5 dnia przed dniem wyborów.

3) osobowości prawnej komitetów wyborczych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Stan dotychczasowy

Wyłącznie ustawa z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544, z późn. zm.) nadaje komitetom wyborczym ułomną osobowość prawną („osobowość prawną, w zakresie zadań wynikających z ustawy”), stanowiąc wyłom zarówno w prawie cywilnym jak w systemie prawa wyborczego.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Projekt przewiduje, że w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej — podobnie jak dotychczas w pozostałych wyborach — komitety wyborcze nie będą posiadały osobowości prawnej.

Analogicznie jak w innych wyborach komitety wyborcze będą mogły wykonywać czynności wyborcze po zarejestrowaniu przez właściwy organ wyborczy (w tym przypadku przez Państwową Komisję Wyborczą).

4) odpowiedzialności za zobowiązania finansowe komitetów wyborczych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Stan dotychczasowy

W wszystkich wyborach poza wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej odpowiedzialność majątkową za zobowiązania komitetów wyborczych wyborców ponoszą solidarnie osoby, które utworzyły komitet.

Ustawa o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej nie wskazuje natomiast żadnego podmiotu odpowiedzialnego za zobowiązania komitetu.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Określenie podmiotów ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe komitetu wyborczego jest niezbędne dla zapewnienia możliwości dochodzenia należności komitetu wobec wierzycieli oraz Skarbu Państwa.

Komitet wyborczy kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej można porównać do komitetu wyborczego wyborców. Projekt przewiduje zatem, że za zobowiązania majątkowe tego komitetu — podobnie, jak to jest w wypadku komitetów wyborczych wyborców w innych wyborach — odpowiedzialność taką powinny ponosić solidarnie osoby, które utworzyły komitet.

5) godzin głosowania

Stan dotychczasowy

W wyborach do Sejmu i do Senatu, wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborach samorządowych i w referendum lokalnym głosowanie odbywa się jednego dnia od godziny 6.00 do godziny 20.00.

W wyborach do Parlamentu Europejskiego głosowanie odbywa się jednego dnia od godziny 8.00 do godziny 22.00.

W referendum ogólnokrajowym organ zarządzający (Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej) może wyznaczyć jeden lub dwa dni głosowania. Jeżeli głosowanie odbywa się jednego dnia wówczas trwa ono od godziny 6.00 do godziny 22.00, natomiast w przypadku głosowania dwudniowego (dzień referendum i dzień go poprzedzający) trwa ono każdego dnia od godziny 6.00 do godziny 20.00.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

W wyborach do Sejmu i do Senatu, wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w referendum ogólnokrajowym głosowanie odbywałoby się obligatoryjnie w ciągu dwóch dni (w dzień wolny od pracy oraz dzień go poprzedzający), każdego dnia od godziny 8.00 do godziny 20.00.

Przeprowadzenie głosowania w ciągu 2 dni umożliwi wzięcie udziału w wyborach (referendum) większej liczbie wyborców, a tym samym przyczyni się do zwiększenia frekwencji. Jednakże należy zauważyć, że wiąże się to ze znacznym zwiększeniem kosztów przeprowadzenia wyborów (referendum). Wzrost ten związany jest przede wszystkim z koniecznością wypłacenia wyższych diet członkom komisji wyborczych (do spraw referendum) oraz kosztami zabezpieczenia lokali wyborczych w czasie przerwy w głosowaniu.

Natomiast w wyborach samorządowych i referendach lokalnych — ze względu na ich specyfikę — proponuje się pozostawienie głosowania w ciągu jednego dnia, jednakże w celu ułatwienia wyborcom dotarcia do lokalu wyborczego głosowanie odbywało by się dłużej niż dotychczas, tj. w godzinach od 6.00 do 22.00.

6) stosowania urny pomocniczej

Stan dotychczasowy

Urna pomocnicza może być stosowana wyłącznie w wyborach do Sejmu i do Senatu, w wyborach do Parlamentu Europejskiego i w referendum ogólnokrajowym.

Decyzję o użyciu takiej urny podejmuje obwodowa komisja wyborcza (obwodowa komisja do spraw referendum) po uzgodnieniu w właściwą komisją wyborczą wyższego stopnia (komisarzem wyborczym). W trakcie głosowania przy użyciu urny pomocniczej wymagana jest obecność co najmniej dwóch członków obwodowej komisji, zgłoszonych przez różne komitety wyborcze.

Urna pomocnicza służy do głosowania w szpitalach i zakładach pomocy społecznej poza lokalem obwodowej komisji wyborczej (obwodowej do spraw referendum), tylko tym osobom, które figurują w spisie wyborców w danym obwodzie głosowania i wyrażą wolę takiego głosowania. Dzięki zastosowaniu tego rozwiązania głosować mogą przebywające w szpitalach i zakładach pomocy społecznej osoby obłożnie chore lub niemogące poruszać się.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Proponuje się wprowadzenie możliwości stosowania urny pomocniczej w szpitalach i zakładach pomocy społecznej we wszystkich rodzajach wyborów i referendów.

Głosowanie przy pomocy urny pomocniczej odbywałoby się na analogicznych zasadach jak w wyborach i referendach, w których jej użycie jest obecnie dopuszczalne.

Dotychczasowa praktyka wskazuje, że bardzo wiele osób korzysta z tej możliwości. Nie odnotowano natomiast nieprawidłowości przy stosowaniu urny pomocniczej. Nie ma zatem uzasadnienia, aby ograniczać jej wykorzystanie wyłącznie do wskazanych wyżej wyborów i referendów.

7) zakazu prowadzenia kampanii wyborczej w niektórych obiektach użyteczności publicznej

Stan dotychczasowy

Najpełniej tę kwestię reguluje ustawa z dnia 16 lipca 1998 r. — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, z późn. zm.), zgodnie z którą zabronione jest prowadzenie kampanii wyborczej na terenie urzędów administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego oraz sądów, na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie oraz na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych. Ponadto zabronione są jakiegokolwiek formy agitacji wyborczej na terenie szkół podstawowych i gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.

Podobnie sprawa ta jest uregulowana w ustawie z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985, z późn. zm.) i w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57, poz. 507 i Nr 85, poz. 782 r. oraz z 2007 r. Nr 112, poz. 766), z tym, że brak jest w tych ustawach zakazu prowadzenia kampanii na terenie szkół podstawowych i gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.

W ustawie z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984, z późn. zm.) nie ma przepisów dotyczących zakazu prowadzenia kampanii wyborczej, lecz w związku z art. 2 ust. 2 tej ustawy stanowiącym, że w sprawach w niej nieuregulowanych stosuje się

odpowiednio przepisy ustawy — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, zawarte są w niej przepisy karne za naruszenie omawianych zakazów.

W wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej obowiązuje zakaz prowadzenia kampanii wyborczej na terenie zakładów pracy lub instytucji publicznych w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie oraz na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz w oddziałach obrony cywilnej, a także w skoszarowanych jednostkach podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych. Są to jedyne wybory, w których nie ma odpowiedzialności karnej za naruszenie powyższych zakazów.

Analogiczne zakazy jak w przypadku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej obowiązują w wyborach do Sejmu i do Senatu. Ponadto w wyborach tych obowiązuje zakaz prowadzenia kampanii na terenie szkół podstawowych i gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.

Ustawa z dnia 23 stycznia 2004 r. — Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219, z 2006 r. Nr 218, poz. 1592 i z 2007 r. Nr 112, poz. 766) w sprawach prowadzenia kampanii wyborczej odsyła do wskazanych w niej przepisów ustawy — Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Jednakże należy zauważyć, że przepisy karne zawarte w Ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego są szersze niż zakres zakazów określonych w Ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, gdyż obejmują również karanie za prowadzenie kampanii wyborczej w siedzibach urzędów administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego bądź sądów lub prokuratury.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Proponuje się, aby we wszystkich rodzajach wyborów i referendów obowiązywały takie same zakazy dotyczące prowadzenia kampanii wyborczej i referendalnej na terenie niektórych obiektów użyteczności publicznej jak w obecnie obowiązującej ustawie — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

Zabronione będzie prowadzenie kampanii wyborczej na terenie urzędów administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego oraz sądów, na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie oraz na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych. Ponadto zabronione będą jakiegokolwiek formy agitacji wyborczej na terenie szkół podstawowych i gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.

Zapisy o powyższych zakazach zostają umieszczone również w ustawach: ustawie o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta i ustawie — Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w których dotychczas były tylko przepisy karne ich dotyczące.

Do ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dodaje się przepis karny dotyczący omawianej kwestii (jak wskazano jest to jedyna ustawa, w której przepisu takiego dotychczas nie ma). W innych ustawach, które tego wymagają, proponuje się zmienić przepisy karne, dostosowując je do zmienianych przepisów określających zakazy.

8) oznaczania i ochrony materiałów wyborczych i referendalnych

Stan dotychczasowy

W wyborach do Sejmu i do Senatu, w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw materiały wyborcze powinny zawierać wyraźne oznaczenie, od kogo pochodzą. Ponadto materiały wyborcze zawierające oznaczenie komitetu wyborczego, od którego pochodzą, podlegają ochronie prawnej.

W ustawie o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta nie ma przepisów dotyczących oznaczania materiałów wyborczych i ochrony materiałów oznaczonych, lecz w związku z art. 2 ust. 2 tej ustawy stanowiącym, że w sprawach w niej nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, zawarte są w niej przepisy karne za naruszenie obowiązku oznaczenia materiałów wyborczych.

W wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jest przepis zobowiązujący do oznaczania materiałów, od kogo pochodzą. Brak jest natomiast przepisu o ochronie materiałów oznaczonych przez komitety wyborcze.

W referendum ogólnokrajowym i w referendum lokalnym jest przepis o ochronie oznaczonych materiałów referendalnych, nie ma natomiast obowiązku ich oznaczania.

Ustawa — Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego w sprawach oznaczania i ochrony materiałów wyborczych odsyła do wskazanego w niej przepisu ustawy — Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

W ustawach (poza ustawą o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Ordynacją wyborczą do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej), w których jest zapisany obowiązek oznaczania od kogo

pochodzą materiały wyborcze lub referendalne, przepisom dotyczącym oznaczania materiałów wyborczych towarzyszy przepis karny za naruszenie tego obowiązku. Taki przepis znajduje się również w ustawie o referendum ogólnokrajowym, mimo iż sama ustawa nie zawiera nakazu oznaczania materiałów.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Proponuje się, aby we wszystkich rodzajach wyborów i referendów obowiązywał nakaz oznaczania materiałów wyborczych, od kogo pochodzą oraz ochrona materiałów oznaczonych przez komitety wyborcze lub podmioty uczestniczące w referendum. Ponadto w ustawach, w których nie było dotychczas przepisu karnego dotyczącego odpowiedzialności za nieumieszczenie oznaczenia od kogo pochodzi dany materiał wyborczy (referendalny), wprowadza się taki przepis.

9) zapewniania miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych obwieszczeń i plakatów wyborczych (referendalnych)

Stan dotychczasowy

W wyborach do Parlamentu Europejskiego wójt, burmistrz (prezydent miasta) niezwłocznie po rozpoczęciu kampanii wyborczej zobowiązany jest wyznaczyć na obszarze gminy (miasta) odpowiednią liczbę miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych obwieszczeń wyborczych i plakatów komitetów wyborczych oraz podać wykaz tych miejsc do wiadomości publicznej.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Projekt zakłada, że obowiązek taki ciążyłby na wójtach, burmistrzach i prezydentach miast we wszystkich rodzajach wyborów i referendów. Ponadto proponuje się, aby wyznaczano nie mniej niż jedno miejsce na 5 tys. mieszkańców w danej miejscowości, a w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców — jedno miejsce na 10 tys. mieszkańców.

10) finansowania kampanii wyborczej

Stan dotychczasowy

Przepisy ustaw wyborczych w miarę spójnie i jednolicie — przy uwzględnieniu specyfiki danych wyborów — określają zasady finansowania kampanii wyborczej. Wyjątkiem w tym zakresie jest ustawa o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, która w sposób anachroniczny, znacząco odbiegający od innych ustaw reguluje tę kwestię. W szczególności dopuszcza ona pozyskiwanie przez komitety wyborcze kandydatów na Prezydenta środków finansowych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych, a także ze zbiorów publicznych.

W przeciwieństwie do innych ustaw wyborczych jest pełna dowolność w sposobie dokonywania wpłat na rzecz komitetu wyborczego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W pozostałych wyborach jest możliwość dokonywania wpłat wyłącznie w sposób umożliwiający identyfikację wpłacającego, tj. czekiem, przelewem lub kartą płatniczą.

Ponadto komitety wyborcze mogą pozyskiwać środki aż do dnia złożenia sprawozdania, w innych wyborach jest to możliwe do dnia wyborów.

W przepisach poszczególnych ustaw wyborczych znajduje się szereg przepisów odmiennie regulujących poszczególne kwestie związane z finansowaniem kampanii wyborczej. Różnic tych nie uzasadnia specyfika danych wyborów.

Dotychczas obowiązujące przepisy w różny sposób określały zasady prowadzenia rachunkowości przez komitety wyborcze. W wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyborach do Sejmu i do Senatu komitety zobowiązane są do prowadzenia rachunkowości na zasadach określonych przepisami dotyczącymi jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej, natomiast dla komitetów wyborczych utworzonych w wyborach samorządowych i w wyborach do Parlamentu Europejskiego zasady prowadzenia rachunkowości określa minister właściwy do spraw finansów publicznych.

W wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i wyborach do Sejmu i do Senatu obowiązuje limit wydatków na kampanię prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy (do 80% limitu wydatków danego komitetu wyborczego). W wyborach samorządowych i w wyborach do Parlamentu Europejskiego brak jest takiego ograniczenia.

We wszystkich wyborach, poza wyborami do Parlamentu Europejskiego, obowiązuje limit wpłat od osób fizycznych na rzecz komitetu wyborczego (takiego, który w danych wyborach może otrzymywać wpłaty od osób fizycznych) w wysokości 15% minimalnego wynagrodzenia za pracę. W wyborach do Parlamentu Europejskiego limit wynosi 20% tej kwoty.

Odmienne uregulowana jest także kwestia możliwości przyjmowania wartości niepieniężnych przez komitety wyborcze.

W wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyborach do Sejmu i do Senatu komitety wyborcze mogą przyjmować wartości niepieniężne, natomiast w wyborach samorządowych i wyborach do Parlamentu Europejskiego nie mogą, z wyjątkiem nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez osoby fizyczne (wybory samorządowe) lub podmioty inne niż przedsiębiorcy (wybory do Parlamentu Europejskiego).

We wszystkich rodzajach wyborów wskazane w ustawach komitety wyborcze mają możliwość zaciągania kredytów bankowych. Z tym, że ustawa o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Ordynacja wyborcza do Sejmu i do Senatu nie określają zasad ich zaciągania. Natomiast Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego stanowią, że poręczycielami kredytu mogą być wyłącznie osoby fizyczne, z tym że kwota poręczenia nie może być wyższa od dopuszczalnej łącznej sumy wpłat od osoby fizycznej. Ograniczenie wysokości kwoty poręczonej nie dotyczy osób wchodzących w skład komitetu wyborczego wyborców.

W wyborach samorządowych i wyborach do Parlamentu Europejskiego koalicyjny komitet wyborczy może pozyskiwać środki wyłącznie z funduszy wyborczych partii tworzących koalicję. W wyborach do Sejmu i do Senatu koalicyjne komitety wyborcze mogą uzyskiwać środki finansowe również z wpłat osób fizycznych.

W wyborach samorządowych komitety wyborcze mają możliwość dokonania przez komitet wyborczy zwrotu korzyści majątkowej przekazanej z naruszeniem przepisów ustawy w terminie 30-dni od jej dokonania; środki zwrócone w ten sposób nie podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa nie podlegają również korzyści majątkowe przyjęte z naruszeniem przepisów, które komitet wyborczy dobrowolnie przekaże właściwemu urzędowi skarbowemu w terminie 14 dni od stwierdzenia naruszenia prawa. Inne ustawy wyborcze nie przewidują takiej możliwości.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Proponuje się wprowadzenie do ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zmian dostosowujących zasady finansowania kampanii wyborczej do rozwiązań innych ustaw wyborczych, z uwzględnieniem specyfiki tych wyborów.

Komitety wyborcze będą mogły uzyskiwać środki finansowe wyłącznie z wpłat osób fizycznych i wpłat funduszy wyborczych partii politycznych. Niedopuszczalne będzie pozyskiwanie środków finansowych od osób prawnych i innych podmiotów, jak również ze zbiorów publicznych.

Środki od osób fizycznych będą mogły być wpłacane na rzecz komitetu wyborczego wyłącznie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą. Dzięki temu uniemożliwione zostanie dokonywanie anonimowych wpłat środków pochodzących ze źródeł niedozwolonych lub z przekroczeniem limitu wpłat od osób fizycznych.

Zabronione będzie pozyskiwanie środków przez komitet wyborczy po dniu wyborów.

Odpowiedniemu dostosowaniu do innych ustaw wyborczych ulegają również przepisy karne towarzyszące poszczególnym zakazom związanym z finansowaniem kampanii wyborczej.

Projekt ujednocza również inne rozbieżności dotyczące finansowania kampanii wyborczej w poszczególnych wyborach.

Proponuje się, aby tak jak w pozostałych wyborach rachunkowość komitetów wyborczych w wyborach samorządowych i wyborach do Parlamentu Europejskiego prowadzona była na zasadach określonych przepisami dotyczącymi jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej (ustawa o rachunkowości oraz akty wykonawcze dotyczące takich jednostek).

Projekt wprowadza służący wzmocnieniu kampanii programowej, ograniczeniu zaś wizerunkowej przepis ograniczający wydatki na kampanię prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy (do 80% limitu wydatków danego komitetu wyborczego) w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Po wprowadzeniu proponowanych zmian jedynie w wyborach samorządowych — ze względu na ich specyfikę — nie będzie tego ograniczenia.

Zmniejszeniu, z 20% do 15% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ulega limit wpłat od osób fizycznych na rzecz komitetu wyborczego w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Jest to dostosowanie do analogicznych uregulowań w pozostałych wyborach.

Projekt zakłada, że — tak jak obecnie w wyborach samorządowych — również w pozostałych rodzajach wyborów komitety wyborcze nie będą mogły przyjmować wartości niepieniężnych, z wyjątkiem nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez osoby fizyczne. Przepis ten służy przede wszystkim uniemożliwieniu obchodzenia przepisów limitujących przychody i wydatki komitetu przez zaniżoną wycenę świadczeń niepieniężnych na jego rzecz.

Również we wszystkich rodzajach wyborów komitety wyborcze (poza komitetami wyborczymi partii politycznych i koalicyjnymi komitetami wyborczymi) będą mogły zaciągać kredyty bankowe na cele związane z wyborami. Jednakże — jak to jest obecnie w wyborach samorządowych i do Parlamentu Europejskiego — poręczycielem kredytu będzie mogła być wyłącznie osoba fizyczna, z tym że kwota poręczenia nie będzie mogła być wyższa od dopuszczalnej łącznej sumy wpłat od osoby fizycznej. Przepis ten będzie dotyczył wszystkich osób, w tym również członków komitetu wyborczego. Wprowadzenie ograniczenia możliwości poręczania kredytów zaciąganych przez komitety wyborcze służy uniemożliwieniu obejścia przepisów zakazujących finansowania kampanii przez podmioty inne niż osoby fizyczne i limitów wpłat od tych osób. Możliwość poręczenia kredytu przez inne podmioty pozwalałaby na jego spłatę przez poręczyciela, którym mógłby być podmiot nieuprawniony do finansowania kampanii wyborczej lub przez osobę fizyczną, finansującą w ten sposób kampanię w kwocie przekraczającej limit wpłat.

Zakłada się, że podobnie jak w pozostałych wyborach, w których tworzone są koalicyjne komitety wyborcze, również w wyborach do Sejmu i do Senatu komitety te będą mogły pozyskiwać środki wyłącznie z funduszy wyborczych partii tworzących koalicję. Zabronione będzie pozyskiwanie środków w wpłat osób fizycznych.

Proponuje się wprowadzenie — wzorem wyborów samorządowych — we wszystkich pozostałych wyborach możliwości dokonania przez komitet wyborczy zwrotu korzyści majątkowej przekazanej z naruszeniem przepisów ustawy w terminie 30-dni od jej dokonania. Środki zwrócone w ten sposób nie podlegałyby przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Ponadto przewiduje się możliwość dobrowolnego przekazania przez komitet wyborczy właściwemu urzędowi skarbowemu korzyści majątkowych przyjęte z naruszeniem przepisów, w terminie 14 dni od stwierdzenia naruszenia prawa. Rozwiązania te sprawdziły się w wyborach samorządowych, pozwalają one uniknąć czasochłonnego prowadzenia postępowania sądowego w sprawie orzeczenia przepadku.

11) sprawozdań finansowych komitetów wyborczych

Stan dotychczasowy

Ustawa o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w odróżnieniu od innych ustaw wyborczych nie wskazuje enumeratywnie przesłanek odrzucenia przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania finansowego komitetu wyborczego, jak również nie przewiduje możliwości przyjęcia sprawozdania ze wskazaniem uchybień.

Sprawozdanie finansowe komitetu wyborczego otrzymane przez Państwową Komisję Wyborczą (lub komisarza wyborczego) jest ogłaszane. W wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza sprawozdanie w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w terminie 7 dni od dnia złożenia go w Państwowej Komisji Wyborczej, w wyborach do Sejmu i do Senatu oraz w wyborach do Parlamentu Europejskiego — w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w ciągu miesiąca od upływu terminu składania sprawozdań przez komitety wyborcze. W przypadku wyborów samorządowych sprawozdanie finansowe przedkładane Państwowej Komisji Wyborczej podawane jest przez nią do wiadomości publicznej w Biuletynie Informacji Publicznej, a sprawozdanie finansowe przedkładane komisarzowi wyborczemu jest udostępniane przez niego na wniosek zainteresowanych podmiotów. Komisarz wyborczy podaje do publicznej wiadomości, w formie komunikatu w dzienniku o zasięgu co najmniej wojewódzkim, informację o miejscu, czasie i sposobie ich udostępniania do wglądu.

Ustawy wyborcze przewidują możliwość wnoszenia przez wymienione w nich podmioty zastrzeżeń do sprawozdań finansowych komitetów wyborczych. W wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz w wyborach do Sejmu i do Senatu zastrzeżenia mogą być wnoszone w ciągu 7 dni od dnia publikacji sprawozdania, w wyborach do Parlamentu Europejskiego — w ciągu 14 dni od dnia ogłoszenia sprawozdania, a w wyborach samorządowych — w ciągu 4 miesięcy od dnia wyborów.

Przepisy ustaw wyborczych oraz ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857, z późn. zm.) zawierają przepisy, zgodnie z którymi Państwowa Komisja Wyborcza (komisarz wyborczy) badając sprawozdanie finansowe komitetu wyborczego lub partii politycznej może żądać od organów państwowych niezbędnej pomocy. Przepis ten jest w praktyce martwy, gdyż organy państwa, a w szczególności organy skarbowe odmawiają udostępnienia danych i informacji niezbędnych Państwowej Komisji Wyborczej do badania sprawozdań.

Poszczególne ustawy różnie ustalają również termin podjęcia przez Państwową Komisję Wyborczą (lub komisarza wyborczego) postanowienia w przedmiocie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego. W wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w wyborach do Sejmu i do Senatu i wyborach do Parlamentu Europejskiego są to 4 miesiące od dnia złożenia sprawozdania wyborczego, natomiast w wyborach samorządowych jest to 6 miesięcy od dnia wyborów.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Proponowana zmiana w ustawie o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ujednocila przepisy z innymi ustawami wyborczymi, określając enumeratywnie przesłanki odrzucenia sprawozdania przez Państwową Komisję Wyborczą (pozyskiwanie i wydatkowanie środków na cele niezwiązane z wyborami, pozyskiwanie i wydatkowanie środków poza dozwolonym okresem, przekroczenie limitu wydatków, pozyskiwanie środków ze źródeł niedozwolonych) i wprowadzając instytucję przyjęcia sprawozdania ze wskazaniem uchybień (w razie stwierdzenia innych naruszeń przepisów, nieskutkujących odrzuceniem sprawozdania).

Projekt zawiera propozycję, aby sprawozdania finansowe były ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w ciągu miesiąca od dnia złożenia sprawozdania w Państwowej Komisji Wyborczej. Ponadto sprawozdania ogłaszane

byłyby w Biuletynie Informacji Publicznej Państwowej Komisji Wyborczej. Sposób ogłaszania sprawozdań złożonych w wyborach samorządowych pozostaje bez zmian.

Projekt ujednocila termin zgłoszenia przez uprawnione podmioty zastrzeżeń do sprawozdań finansowych komitetów wyborczych. W wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz w wyborach do Sejmu i do Senatu i wyborach do Parlamentu Europejskiego zastrzeżenia mogłyby być wnoszone w terminie 30 dni od dnia publikacji sprawozdania. *Natomiast z uwagi na brak terminu publikacji sprawozdań finansowych w wyborach samorządowych — w terminie 30 dni od dnia wyborów.*

W związku z dotychczasowymi doświadczeniami, projekt zakłada zmianę przepisów wszystkich ustaw wyborczych (poza Ordynacją wyborczą do Parlamentu Europejskiego) i ustawy o partiach politycznych, dotyczących udzielania pomocy Państwowej Komisji Wyborczej (komisarzom wyborczym) w trakcie badania sprawozdań finansowych komitetów wyborczych i partii politycznych. Organy państwowe będą zobowiązane do udzielania Państwowej Komisji Wyborczej (komisarzom wyborczym), na jej żądanie, pomocy niezbędnej w badaniu sprawozdania. Organy kontroli, rewizji, inspekcji działające w administracji rządowej i samorządowej zobowiązane będą do współpracy z Państwową Komisją Wyborczą (komisarzami wyborczymi) i do udostępniania, na jej wniosek, wyników postępowań kontrolnych przez nie prowadzonych. Ponadto projekt przewiduje zmianę w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.), zgodnie z którą naczelnicy urzędów skarbowych zobowiązani będą do udostępniania akt Państwowej Komisji Wyborczej, w związku z badaniem sprawozdania komitetu wyborczego, informacji finansowej partii politycznej o otrzymanej subwencji oraz o poniesionych z subwencji wydatkach, a także sprawozdania partii politycznej o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych

i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego.

Proponuje się ujednoczenie terminu podjęcia przez Państwową Komisję Wyborczą (lub komisarza wyborczego) postanowienia w przedmiocie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego. We wszystkich rodzajach wyborów Państwowa Komisja Wyborcza (komisarz wyborczy) zobowiązana byłaby wydać to postanowienie w terminie 6 miesięcy od daty złożenia sprawozdania finansowego. Praktyka wykazuje, że dotychczasowe terminy są zbyt krótkie, zwłaszcza w wypadku wyborów, w których uczestniczy wiele komitetów wyborczych. Wydłużenie terminu ułatwi organom wyborczym badającym sprawozdania uzyskanie dodatkowych informacji, mogących mieć znaczenie dla prawidłowej oceny sprawozdania.

12) prawa do ograniczenia niektórych form kampanii wyborczej z przyczyn związanych z ochroną zabytków bądź środowiska

Stan dotychczasowy

W wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborach do Sejmu i do Senatu, w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w referendum ogólnokrajowym rada gminy może zakazać umieszczania plakatów lub haseł na niektórych budynkach publicznych, a także określonych częściach terenów publicznych z przyczyn związanych z ochroną zabytków bądź środowiska.

Ponadto w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborach do Sejmu i do Senatu, w wyborach do Parlamentu Europejskiego (na podstawie przepisu odsyłającego do Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu) i w referendum ogólnokrajowym obowiązuje zakaz umieszczania plakatów i haseł wyborczych na zewnątrz i wewnątrz budynków administracji rządowej i samorządowej oraz sądów, a także na terenie jednostek wojskowych i oddziałów obrony cywilnej oraz skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Projekt zakłada wprowadzenie zakazu umieszczania plakatów lub haseł na niektórych budynkach publicznych, a także określonych częściach terenów publicznych z przyczyn związanych z ochroną zabytków bądź środowiska, również w wyborach samorządowych oraz w referendach lokalnych.

Z uwagi na wprowadzenie we wszystkich wyborach zakazu prowadzenia kampanii wyborczej m. in. w siedzibach administracji rządowej i samorządowej oraz sądów, a także na terenie jednostek wojskowych i oddziałów obrony cywilnej oraz skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych konieczne jest uchylenie w poszczególnych ustawach odrębnego przepisu wprowadzającego zakaz umieszczania plakatów i haseł wyborczych na terenie tych obiektów.

terminu zgłaszania do konsula wniosku o wpisanie do spisu wyborców (osób uprawnionych do udziału w referendum) za granicą

Stan dotychczasowy

We wszystkich wyborach i referendach, w których odbywa się głosowanie za granicą (wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wybory do Sejmu i do Senatu, wybory do Parlamentu Europejskiego oraz referendum ogólnokrajowe) aby zostać ujętym w spisie wyborców (osób uprawnionych do głosowania) trzeba zgłosić się do konsula. Zgłoszenia takiego należy dokonać najpóźniej w 3 dniu przed dniem wyborów w przypadku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz najpóźniej w 5 dniu przed dniem wyborów w przypadku wyborów do Sejmu i do Senatu, wyborów do Parlamentu Europejskiego i referendum ogólnokrajowego.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Projekt zakłada ujednolicenie terminu dokonania zgłoszenia do konsula wyborcy przebywającego za granicą w celu dopisania do spisu wyborców (osób uprawnionych do udziału w referendum). Zgłoszenie będzie mogło być dokonane

najpóźniej w 3 dniu przed dniem wyborów. Umożliwi to większej grupie wyborców przebywających za granicą wzięcie udziału w głosowaniu.

13) niepołączalności mandatu posła do Parlamentu Europejskiego z innymi funkcjami lub stanowiskami

Stan dotychczasowy

Zgodnie z art. 5 Ordynacji do Parlamentu Europejskiego mandatu posła do Parlamentu Europejskiego nie można łączyć m. in. ze sprawowaniem stanowiska lub pełnieniem funkcji określonych w przepisach prawa Unii Europejskiej.

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Proponowana zmiana art. 5 precyzuje, że funkcje i stanowiska, których nie można łączyć z mandatem posła do Parlamentu Europejskiego określa art. 7 ust. 1 i 2 Aktu dotyczącego wyboru członków Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864, z późn. zm.). Zgodnie powołanym przepisem Aktu mandatu posła do Parlamentu Europejskiego nie można łączyć m. in. mandatem posła i senatora w parlamencie krajowym. Z uwagi na to uchylony musi zostać odrębny przepis ustawy (art. 6 ust. 1) zakazujący łączenia tych funkcji.

14) wygaśnięcia mandatu posła do Parlamentu Europejskiego

Stan dotychczasowy

Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego — jako jedyna w polskim systemie wyborczym — przewiduje wygaśnięcie mandatu (w razie śmierci lub zrzeczenia się mandatu) oraz utratę mandatu (w sytuacji, gdy zachodzą pozostałe określone w ustawie przesłanki).

Stan po wprowadzeniu proponowanych zmian

Projekt zakłada, że tak jak to ma miejsce w przypadku innych organów pochodzących z wyborów bezpośrednich, również w przypadku mandatu posła

do Parlamentu Europejskiego, niezależnie od przesłanki będzie następowało wygaśnięcie mandatu.

Projekt ustawy w zakresie regulacji dotyczącej wygaśnięcia mandatu posła do Parlamentu Europejskiego jest zgodny z prawem Unii Europejskiej a w pozostałej części przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Oprócz regulacji dotyczących dwudniowego głosowania pozostała część rozwiązań nie pociąga za sobą istotnego obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Warszawa, 23 grudnia 2008 r.

BAS-WAL-3522/08

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Grzegorz Karpiński)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Monitor Polski z 2002 r., Nr 23, poz. 398, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Przedłożony projekt ustawy przewiduje nowelizację następujących ustaw:

- ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r., Nr 47, poz. 544 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79 poz. 857 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8 poz. 60 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 16 lipca 1998r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57 poz. 507 z późn. zm.),

- ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219 z późn. zm.).

Podstawowym założeniem projektu jest ujednoczenie przepisów dotyczących wykonywania czynności wyborczych, dotychczas odmiennie określonych w poszczególnych ustawach regulujących zasady przeprowadzania wyborów i referendów, w szczególności w sprawach związanych z ułatwieniem wyborcom udziału w głosowaniu oraz związanych z finansowaniem kampanii wyborczej.

Proponowane zmiany dotyczą m.in. powoływania obwodowych komisji wyborczych (skrócenie terminu); tworzenia lokali dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych; zniesienia osobowości prawnej komitetów wyborczych w wyborach Prezydenta RP; określenia odpowiedzialności za zobowiązania finansowe komitetów wyborczych w wyborach Prezydenta RP; godzin głosowania; stosowania urny pomocniczej w szpitalach i zakładach pomocy społecznej; zakazu prowadzenia kampanii wyborczej w niektórych obiektach użyteczności publicznej; oznaczania i ochrony materiałów wyborczych i referendalnych; zapewniania miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych obwieszczeń i plakatów wyborczych; finansowania kampanii wyborczej oraz sprawozdań finansowych komitetów wyborczych; prawa do ograniczenia niektórych form kampanii wyborczej z przyczyn związanych z ochroną zabytków bądź środowiska; terminu zgłaszania do konsula wniosku o wpisanie do spisu wyborców za granicą; niepołączalności mandatu posła do Parlamentu Europejskiego z innymi funkcjami lub stanowiskami; wygaśnięcia mandatu posła do Parlamentu Europejskiego.

Proponowane zmiany mają wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

W odniesieniu do przedłożonego projektu ustawy należy stwierdzić, że prawem Unii Europejskiej objęte są jedynie niektóre propozycje dotyczące zmian w ustawie – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (art. 9 projektu). W szczególności projekt podlega ocenie zgodności z przepisami Aktu dotyczącego wyboru członków Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/10 ze zmianami) – dalej jako „Akt”.

W pozostałym zakresie prawo UE nie reguluje materii przedłożonego projektu.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Prawem Unii Europejskiej objęte są jedynie propozycje zawarte w art. 9 pkt 1, 2, 17, 18 i 19 projektu ustawy (zmiany w Ordynacji wyborczej do

Parlamentu Europejskiego) i tylko one podlegać będą ocenie zgodności z prawem UE.

Projekt ustawy uwzględnia przewidziany przez Akt podział na przesłanki niepołączalności wprowadzane przez prawo Unii Europejskiej (art. 7 ust. 1 i 2 Aktu) oraz przez prawo krajowe (art. 7 ust. 3 Aktu) i w tym celu proponuje scalenie art. 5 i 6 Ordynacji w jednym art. 5 oraz usunięcie przesłanki członkostwa w Radzie Ministrów i sprawowania mandatu posła lub senatora, jako regulowanych w art. 7 ust. 1 i 2 Aktu. Konsekwencją tych zmian są również zmiany w art. 141 i 142 Ordynacji. Wygaśnięcie mandatu posła do Parlamentu Europejskiego będzie wynikało z przesłanek niepołączalności wprowadzanych prawem krajowym (art. 7 ust. 3 Aktu oraz art. 4 ust. 4 Regulaminu Parlamentu Europejskiego) oraz prawem Unii Europejskiej (art. 7 ust. 1 i 2 Aktu oraz art. 4 ust. 4 ak. 2 oraz art. 4 ust. 6 Regulaminu Parlamentu Europejskiego).

W projekcie zastępuje się przewidziane w ustawie dwie instytucje prawne „wygaśnięcia mandatu” i „utruty mandatu” pojęciem „wygaśnięcie mandatu”, co jest w pełni zgodne z art. 13 ust. 1 Aktu.

W art. 144 Ordynacji proponuje się wprowadzenie do trybu uzupełniania składu Parlamentu Europejskiego pojęcia „stwierdzenie wakatu” przez Parlament Europejski, zgodnie z terminologią stosowaną w Regulaminie PE.

Ww. proponowane zmiany w ustawie Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego są zgodne z prawem Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw **w zakresie regulacji dotyczącej niepołączalności oraz wygaśnięcia mandatu posła do Parlamentu Europejskiego** (art. 9 pkt 1, 2, 17, 18 i 19) **jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.**

W pozostałym zakresie przedmiot projektowanej regulacji **nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.**

Sporządziła: Agnieszka Grzelak, ekspert ds. legislacji

Akceptował: Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 23 grudnia 2008 r.

BAS-WAL-3523/08

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy
komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Grzegorz Karpiński) jest projektem ustawy
wykonującej prawo Unii Europejskiej

Przedłożony projekt ustawy przewiduje nowelizację następujących ustaw:

- ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r., Nr 47, poz. 544 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79 poz. 857 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8 poz. 60 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 16 lipca 1998r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57 poz. 507 z późn. zm.),

- ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219 z późn. zm.).

Podstawowym założeniem projektu jest ujednoczenie przepisów dotyczących wykonywania czynności wyborczych, dotychczas odmiennie określonych w poszczególnych ustawach regulujących zasady przeprowadzania wyborów i referendów, w szczególności w sprawach związanych z ułatwieniem wyborcom udziału w głosowaniu oraz związanych z finansowaniem kampanii wyborczej.

Proponowane zmiany dotyczą m.in. powoływania obwodowych komisji wyborczych (skrócenie terminu); tworzenia lokali dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych; zniesienia osobowości prawnej komitetów wyborczych w wyborach Prezydenta RP; określenia odpowiedzialności za zobowiązania finansowe komitetów wyborczych w wyborach Prezydenta RP; godzin głosowania; stosowania urny pomocniczej w szpitalach i zakładach pomocy społecznej; zakazu prowadzenia kampanii wyborczej w niektórych obiektach użyteczności publicznej; oznaczania i ochrony materiałów wyborczych i referendalnych; zapewniania miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych obwieszczeń i plakatów wyborczych; finansowania kampanii wyborczej oraz sprawozdań finansowych komitetów wyborczych; prawa do ograniczenia niektórych form kampanii wyborczej z przyczyn związanych z ochroną zabytków bądź środowiska; terminu zgłaszania do konsula wniosku o wpisanie do spisu wyborców za granicą; niepołączalności mandatu posła do Parlamentu Europejskiego z innymi funkcjami lub stanowiskami; wygaśnięcia mandatu posła do Parlamentu Europejskiego.

Proponowane zmiany mają wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prawem Unii Europejskiej objęte są jedynie propozycje zawarte w art. 9 pkt 1, 2, 17, 18 i 19 projektu ustawy (zmiany w Ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego (PE) w zakresie niepołączalności mandatu posła do PE oraz wygaśnięcia mandatu posła do PE) i tylko one wykonują prawo UE. W szczególności w art. 5 precyzuje się, że funkcje i stanowiska, których nie można łączyć z mandatem posła do Parlamentu Europejskiego określać będzie art. 7 ust. 1 i 2 Aktu dotyczącego wyboru członków Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich (Dz. U. z 2004 r., Nr 90, poz. 864/10 z późn. zm.). Dodatkowo, projekt dostosowuje terminologię zawartą w Ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego do terminologii zawartej w Regulaminie Parlamentu Europejskiego (w szczególności w art. 144 – „stwierdzenie wakatu”) czy też do terminologii ww. Aktu (rezygnacja z rozróżnienia pojęć „wygaśnięcie” i „utrata mandatu”).

W pozostałym zakresie projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej i w związku z tym nie wykonuje prawa UE.

Sporządziła: Agnieszka Grzelak, ekspert ds. legislacji

Akceptował: Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

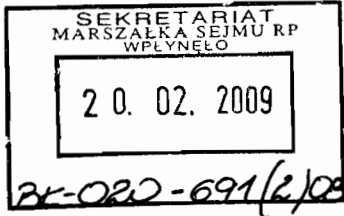
Deskrytory bazy REX: Unia Europejska, projekt ustawy, Parlament Europejski, ordynacja wyborcza

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Komisja Ustawodawcza
UST - 00 - 10 /09

Warszawa, dnia 20 lutego 2009 r.

Pan

Bronisław Komorowski

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

w miejscu

Szanowny Panie Marszałku

W imieniu wnioskodawców, zgodnie z art. 34 ust. 2 pkt 4 i 5 regulaminu Sejmu, uprzejmie przesyłam uzupełnienie uzasadnienia do komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw.

Z poważaniem

Przedstawiciel Wnioskodawców

/Grzegorz Karpiński/

Wydatki związane z przeprowadzeniem jednodniowego głosowania, na podstawie przewidzianych kosztów w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2009 r., szacuje się na około 82 000 000 zł.

Wprowadzenie dwudniowego głosowania w wyborach oraz możliwości głosowania przez pełnomocnika spowoduje wzrost wydatków o około 30%, tj. o około 24 500 000 zł.

Na tę kwotę składają się przed wszystkim następujące wydatki:

- zwiększenie diet członków obwodowych,
rejonowych i okręgowych komisji wyborczych — około 19 400 000 zł,
- koszt ochrony lokali obwodowych komisji wyborczych — około 3 800 000 zł,
- koszty związane ze sporządzaniem aktów pełnomocnictwa — około 600 000 zł,
- zwiększone koszty przeprowadzenia głosowania za granicą — około 250 000 zł.

Powyższe zestawienie nie obejmuje kosztów własnych Policji, związanych z zapewnieniem porządku publicznego w ciągu obu dni głosowania oraz lokali obwodowych komisji wyborczych w czasie przerwy w głosowaniu. Koszty te powinny być sfinansowane z bieżących wydatków Policji.

Warszawa, 05. 02. 2009

**MINISTERSTWO
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
SEKRETARZ STANU
PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Jarosław Duda
BON - IV - 0701 - 1 - ZW/09**

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. LIJ-020-00050.....
Data wpływu 06. 02. 2009.....

**Pan
Lech Czapla
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu**

Odpowiadając na Pana pismo z dnia 7 stycznia 2009 r., znak: PS/3/09, w sprawie zaopiniowania, w trybie art. 34 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn. zm.) komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw, uprzejmie wyjaśniam:

Ograniczenia funkcjonalne, jakie niesie ze sobą niepełnosprawność, stanowią zasadniczą barierę, często niemożliwą do samodzielnego pokonania. Dlatego też wszelkie działania mające na celu zniesienie tych ograniczeń, w tym działania zmierzające do zapewnienia osobom niepełnosprawnym jak najszerszej możliwości pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, stanowią klucz do rozwiązania wielu problemów, które osoby niepełnosprawne napotykają w codziennej egzystencji.

Mając na uwadze powyższe pozytywnie oceniam proponowane w przedmiotowym projekcie rozwiązania polegające na:

- a) Wprowadzeniu obowiązku zapewnienia lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych wyborców w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw i zrównania tym samym sytuacji wyborców niepełnosprawnych uczestniczących w tych wyborach z wyborcami niepełnosprawnymi głosującymi w wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w referendum ogólnokrajowym. Rozwiązanie to niewątpliwie ułatwi osobom niepełnosprawnym możliwość realizacji przysługującego im czynnego prawa wyborczego.
- b) Stworzeniu niepełnosprawnym wyborcom uczestniczącym w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw możliwości dopisania się do spisu wyborców w wybranym przez siebie

obwodzie głosowania spośród obwodów głosowania, w których znajdują się lokale dostosowane do potrzeb tych wyborców. Pozwoli to na jednakowe traktowanie wyborców uczestniczących w tych wyborach z wyborcami głosującymi w wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w referendum ogólnokrajowym. Skrócenie terminu na dokonanie tej czynności z 10 do 5 dni nie wpłynie negatywnie na możliwość korzystania z tego uprawnienia przez wyborców niepełnosprawnych.

- c) Powszechnym wprowadzeniu możliwości stosowania urny pomocniczej w szpitalach i zakładach pomocy społecznej. Istotną grupę pensjonariuszy tych placówek stanowią osoby niepełnosprawne. Rozwiązanie to zapewni możliwość skuteczniejszego korzystania z przysługującego im czynnego prawa wyborczego.

Jednocześnie pragnę zwrócić uwagę, iż proponowane rozwiązania dotyczące osób niepełnosprawnych, służą dostosowaniu infrastruktury i organizacji procesu wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych, co jest niewątpliwie krokiem w dobrym kierunku. Przedmiotowy projekt pomija jednak, istotny z punktu widzenia wyborców niepełnosprawnych, problem wprowadzenia innych niż osobiste głosowanie, instrumentów służących realizacji czynnego prawa wyborczego. Dla znacznej części wyborców niepełnosprawnych stanowi to taki sam problem, jak brak dostosowanych lokali wyborczych.

Kończąc informuję, iż przedmiotowa opinia, wyrażona w trybie art. 34 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie zastępuje stanowiska Rządu, które ma on prawo wyrazić w związku z art. 35 ust. 2 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. z 2002 r. Nr 23, poz. 398, z późn. zm.).

Lea z wyjątkiem znaczeń

KRAJOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH

00-478 Warszawa • Aleje Ujazdowskie 18 lok. 4
tel./fax: 022 622 05 88, 622 84 28;33 • e-mail: kirp@kirp.pl • NIP: 526-10-43-011

L.dz. 7558 /OBSiL/2009

Warszawa, dnia 23 stycznia 2009 r.

Szanowny Pan
Lech Czapla
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Lechu

W nawiązaniu do przesłanego przy piśmie Ps-3/09 z dnia 7 stycznia 2009 r. komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw - uprzejmie zawiadamiam, że Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych nie zgłasza uwag do tego projektu.

2 porównanie

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. 164-020-00038

02.02.2009

Data wpływu .....

Wiceprezes
Krajowej Rady Radców Prawnych

Dariusz Sałajewski
Dariusz Sałajewski

**PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Warszawa, dnia 9 lutego 2009 r.

BSA III - 021- 3/09

**Pan
Lech CZAPLA
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu**

W odpowiedzi na pismo z dnia 7 stycznia 2009 r., Ps-3/09 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do ***komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw.***

Z poważaniem

wz.

**Janusz GODYN
Prezes Sądu Najwyższego**

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. 42-020-00052.....

Data wpływu 10. 02. 2009.....

Warszawa, dnia 8 lutego 2009 r.

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW I ANALIZ
Pl. Krasieńskich 2/4/6, 00-951 Warszawa
BSA III – 021 – 3/09

Uwagi Sądu Najwyższego
w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw

(nadesłanego przy piśmie Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu – Lecha Czapli z dnia 07.01.2009 r. nr PS –3/09)

Przygotowany przez Komisję Ustawodawczą Sejmu RP projekt ustawy w części dotyczącej zmiany pozycji prawnej komitetów wyborczych w wyborach na urząd Prezydenta RP, a także udziału Sądu Najwyższego w postępowaniach przewidzianych ustawą zasługuje na ponowne przemyślenie.

Trudna do akceptacji jest propozycja zniesienia osobowości prawnej komitetów kandydatów na urząd Prezydenta RP i wprowadzenia nowych zasad odpowiedzialności za zobowiązania majątkowe tych komitetów.

Ewentualne jej przyjęcie wprowadzi istotne zróżnicowanie pozycji prawnej partyjnych lub koalicyjnych komitetów wyborczych, które, w istocie są komitetami osoby prawnej lub osób prawnych reprezentowanymi przez osoby pełniące funkcje organów tych osób, w stosunku do pozostałych komitetów wyborczych. Powstanie bowiem pytanie o zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych tych ostatnich komitetów, nie tylko w obrocie cywilnoprawnym, ale i w samych relacjach z Państwową Komisją Wyborczą, sądami, jak i organami administracji publicznej. Autorzy projektu nie odpowiadają na istotne pytanie, jak, nie mając osobowości prawnej, niepartyjne lub niekoalicyjne komitety wyborcze miałyby pozyskiwać środki finansowe na cele kampanii wyborczej zwłaszcza, że jednocześnie proponują

pozbawienie w szczególności tych komitetów możliwości pozyskiwania takich środków w sposób dopuszczonymi przepisami o zbiórkach publicznych (*por. propozycja zmiany art. 87 ustawy*). Brak posiadania osobowości prawnej przez niepartyjne lub niekoalicyjne komitety wyborcze w praktyce uniemożliwiłby im, jakom komitetom, między innymi przyjmowanie darowizn, a także zaciąganie we własnym imieniu kredytów.

Faktem jest, że także dotychczasowa osobowość prawna komitetów wyborczych była swoistą i na swój sposób ograniczoną osobowością prawną, albowiem „jedynie w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy” (*por. art. 40 e aktualnie obowiązującej ustawy o wyborze Prezydenta RP*). Taka konstrukcja osobowości prawnej komitetu wyborczego, w danym wypadku dla potrzeb wyborów na urząd Prezydenta RP, nie powinna być interpretowana jako mająca służyć zwolnieniu od osobistej odpowiedzialności każdego z członków danego komitetu za jego działania lub zaniechania, ale – jedynie – jako wskazująca na uzyskanie osobowości prawnej w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy regulującej funkcjonowanie tego typu komitetu z dniem zarejestrowania przez Państwową Komisję Wyborczą.

Dla usunięcia ewentualnych wątpliwości w tej kwestii można rozważyć celowość wprowadzenia do art. 40e ustawy o wyborze Prezydenta RP w jego aktualnym brzmieniu drugiego zdania o treści proponowanej w przedłożonym projekcie, ale nie jako zdania zastępującego obecną treść art. 40e, a jedynie, po odpowiedniej modyfikacji, jako zdania ją uzupełniającego.

O specyfice osobowości prawnej komitetu wyborczego świadczy także treść art. 87j w obecnym brzmieniu ustawy o wyborze Prezydenta RP, a więc wymieniającego sytuacje, w których dochodzi do „rozwiązania z mocy samego prawa komitetu wyborczego”.

Nie obojętne dla funkcjonowania komitetu wyborczego w wyborach na urząd Prezydenta RP jest też ewentualne skreślenie kandydata z listy kandydatów na ten urząd w sytuacjach wymienionych w art. 44 ustawy.

Te okoliczności sprawiają, że na rozważenie wydaje się zasługiwać nadanie art. 40e następującego brzmienia:

„Art. 40e. 1. Komitet wyborczy, nie będący komitetem wyborczym partii politycznej lub koalicji partii politycznych, nabywa osobowość prawną, w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy, z dniem zarejestrowania przez Państwową Komisję Wyborczą, a traci ją z dniem rozwiązania z mocy ustawy. Za zobowiązania majątkowe takiego komitetu odpowiadają solidarnie jego członkowie i pełnomocnicy.

2. Komitet wyborczy może ulec rozwiązaniu przed dniem wyborów przez przyjęcie zawiadomienie o jego rozwiązaniu przez Państwową Komisję Wyborczą.

3. Skreślenie popieranego przez komitet wyborczy kandydata z listy kandydatów przed dniem wyborów zastępuje zawiadomienie, o którym mowa w ust. 2.

4. Komitet wyborczy, nie będący komitetem wyborczym partii politycznych lub koalicji partii politycznych, który uległ rozwiązaniu przed dniem wyborów, zachowuje osobowość prawną, z tym że realizuje jedynie prawa i obowiązki właściwe dla komitetu wyborczego od dnia wyborów.”

Proponowane rozwiązanie pozwoli na zrównanie sytuacji prawnej z jednej strony partyjnych i koalicyjnych komitetów wyborczych, jako - obecnie - komitetów reprezentowanych przez organy osób prawnych, a z drugiej strony pozostałych komitetów wyborczych.

W konsekwencji na ponowne rozważenie wydaje się zasługiwać propozycja uchylecia art. 84a ust. 2 ustawy o wyborze Prezydenta RP, który precyzyjnie reguluje kwestie początku pozyskiwania i wydatkowania środków przez komitety wyborcze, jednoznacznie wskazując, że komitet wyborczy może pozyskiwać i wydatkować środki dopiero od dnia uzyskania osobowości prawnej, i zastąpienia treści tego przepisu przez nadanie nowego brzmienia całemu art. 87a ustawy.

Wydaje się, że nie powinna ulec zmianie procedura rejestracji komitetów wyborczych przez PKW i ogłaszania o ich powstaniu. Należy oczekiwać, że zostanie utrzymana zasada, że wszystkie komitety wyborcze, nie wcześniej niż od dnia ich rejestracji przez PKW, mogą zbierać i wydatkować środki na cele kampanii wyborczej, z wyraźnym zaznaczeniem, że zbieranie tych środków może mieć miejsce nie dłużej niż do dnia wyborów, a ich wydatkowanie nie dłużej niż do dnia złożenia sprawozdania wyborczego wymaganego treścią art. 87g ustawy. Tak też proponuje się w art. 87a ustawy w jego nowym brzmieniu.

Reasumując wypada stwierdzić, że przedłożony do zaopiniowania projekt ustawy wymaga dalszych poważnych prac, w tym służących właściwej realizacji praw wyborczych osób zgłaszających kandydatów na stanowiska obsadzone w wyborach powszechnych, którzy chcieliby zgłaszać takich kandydatów nie poprzez partyjne lub koalicyjne komitety wyborcze, a także zharmonizowaniu istniejących regulacji prawnych z normami Konstytucji RP w takim zakresie, w jakim przewidują one udział sądów, w tym Sądu Najwyższego, w procedurach wyborczych.

WPLYNĘŁO

16.02.2009 *que*

PRZEWODNICZĄCY
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA
Nr KRS 020-2/1-09

Warszawa, dnia 16 lutego 2009 r.

Dot. PS/3/09

Pan
Lech CZAPLA
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze!

W związku z nadesłanym komisyjnym projektem ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw uprzejmie informuję, że Krajowa Rada Sądownictwa na posiedzeniu w dniu 12 lutego 2009 r. nie wniosła uwag do powyższego projektu w zakresie dotyczącym sądów i sędziów.

Z poważaniem,

sędzia Stanisław Dąbrowski